

koj po cvetji z vodo napolnijo. Jim od časa do časa vode prilivati, je še boljše, in če večkrat se luknje zalijejo, tem koristniše je to delo drevesom. Kdor jemlje pa namesti vode gnojnice, še bolje opravi, ker po ti zamoki drevju pripomore, da dovelj cvetja nastavi in polno sadja obrodí. To zná vsak sadjorejec poskusiti, zato ker mu malo dela in stroškov prizadene, in prav bi bilo, da bi se to vsako leto opravljalo, ker bi utegnulo kmetovavcom dovelj koristi donašati. Znano je, da je na južnim Nemškem veliko kmetovavcov, kateri imajo le malo sadnega drevja, vendar pa pridelajo skoraj vsako leto na kupe sadja. Marsikdo je mislil, da z drevjem coprajo, ker jim vsako leto in tako bogato obrodí. K temu pa le gori omenjeno sredstvo največ pripomore.

Pomona.

(Kako kole v zemljo staviti?) Neki amerikansk mlinar pripoveduje, da je pri popravljanji starega malna našel, da so koli, ki so bili s spodnjim koncom debla nakviško postavljeni, skoraj vsi še tako terdni, kakor da bi bili še le pred malo časom v zemljo postavljeni bili; nasproti pa so bili koli, ki so bili s spodnjim koncom debla v zemljo postavljeni, vsi strohnjeni, čeravno so bili vsi iz enega gojzda in ravno na tisti kraj postavljeni.

(Laška repica) je pri nas v Kastelaunu na Nemškem za človeško jéd prav malo obrajtana, razun če se napravlja kakor pesa za kisko salato, pa jo mora jesih popolnoma prevzeti, tako, da pozemeljski in nekako zoperni okus zgubi. Na to vižo je za salato prav dobra ne samo pri mesu ampak tudi s krompirjem zmešana. Tako napravljena laška repica zaleže, posebno ondi, kjer nimajo obilo krompirja, veliko ljudem za živež. Iz te repice napravljajo tu in tam sirup, kakor iz pese. — Tako piše gospod fajmošter Bartels.

Kmetijska novica.

Na prošnjo c. kr. dunajske kmetijske družbe na c. kr. poglavarstvo za postavbo občne dolžnosti gosence z drevja oberati, je vis. c. k. ministerstvo notranjih zadev odgovorilo, da bo kmali poljsko-policijska postava oklicana, ktera postava bo tudi obsegala ukaze za oberanje gosenc. V tem je pa c. k. ministerstvo okrajnim gosposkam zapovedalo, naj poskerbé, da se v vsih občinah ali srenjah gosence pridno oberajo. Ob enem je bilo tudi okrajnim gosposkam zapovedano, naj čujejo, da se bode prepoved vsaki čas zastran tičolova (tiče loviti) natanko spolnovala.

Po tem razglasu imamo tedaj že več let željno pričakovano postavbo za varstvo polja in poljskih pridelkov kmali dobiti.

Opomin zastran starega dnarja.

Sploh je znano, da novi dnar, ki je 1. nov. 1858 v vseh c. k. deželah postavno vpeljan, bo edini veljavni dnar, in da tudi vsi stari bankovci do konca tekočega leta 1859 popolnoma pridejo izmed ljudstva, na njih mesto pa bodo stopili novi bankovci, katerih se že zdaj od dné do dné več med ljudstvom nahaja, ker kase starih več ne izdajajo.

Stari bankovci po 1000 fl. starega ali 1050 fl. n. dn., po 100 fl. st. ali 105 fl. n. dn., po 50 fl. st. ali 52 fl. 50 kr. n. dn., po 10 fl. st. ali 10 fl. 50 kr. n. dn., po 5 fl. st. ali 5 fl. 25 kr. n. dn., po 2 fl. st. ali 2 fl. 10 kr. n. dn. in po 1 fl. st. ali 1 fl. 5 kr. n. dn. so po postavi preklicani tako-le:

Stari bankovci po 1000 fl. do 31. maja tega leta, bankovci po 100 fl. in po 50 fl. do 31. julija ali malega serpana tega leta,

bankovci po 10 fl. do 30. septembra ali kimovca tega leta,

bankovci po 5 fl., 2 fl. in 1 fl. do konca oktobra tega leta.

Vse glavne deželne kase v Ljubljani, Celovcu, Gradcu, Terstu itd. menjajo do tukaj imenovanih obrokov ali brištov stare bankovce za nove, vse cesarske davkovske gosposke pa jih tudi do tega časa jemljejo za plačila.

Na Dunaji se bodo pa vse sorte stari bankovci en mesec dalje za nove premenjevali le v bankni kasi.

Pozneje se ne bodo mogli stari bankovci nikjer premenjati; zato naj jih vsakdo v pravem času zamenja, da ne bo zgube imel.

Ravno tako bodo tudi stari dvakrajcarji, kateri so po novem dnarji 3 krajcarje ali 3 solde *) vredni, le še do konca mesca julija ali malega serpana veljali.

Potrebno se nam je zdelo naše brave še enkrat opomniti tega preklica, da ne bo zmešnjave in zgube.

Zgodovinske reči.

Spisal P. Hicinger.

3.

Nekdanji potresi in posipi na Slovenskem.

Slovensko zemljo potresi radi nadlegvajo, mnogokrat jih čutimo tudi sedanje čase; vendar v nekdanjih dneh so se godili večkrat posebni siloviti potresi, tako da so se hribje udirali, gradovi posipali in mesta.

Tak posebno strašen potres je bil leta 1348 ravno na dan spreobrnjenja sv. Pavla, 25. januarja proti večerni uri, kakor piše Valvazor (15. bukve str. 321) in drugi. Ta potres sicer ni zadel samo slovenske zemlje, segel je tudi čez gornjo Italijo, Dalmacijo in Avstrijo, Ogersko in Moravsko; terpel je celih 40 dni, in je razsul kaci 26 mest, in mnogo gradov, kakor piše štajarski zgodovinar A. J. Cezar, 40 gradov samo na Krajnskem, Koroškem in Štajarskem (Annal. b. III. stran 212). Ljudstvo in živina je konec našlo v razvalinah zidov, pohištev in cerkev; mnogotere kraje so gore zasule in zemlja jih je požerla. Na Krajnskem je posebno terpela notranja stran, tudi ribniška okolica.

Na Koroškem je zlasti Beljak bil zadet in ondašnja okolica. O tem se bere v zgodovinskih odlomkih pri Bernardu de Rubeis (Monumenta eccl. Apuil. appendix. str. 42): Potres je Koroško potresel čez vso mero. Beljak je tako razdjal, da ni ne ena hiša cela ostala, razun nekterih majhnih, lesenih. Tudi velika cerkev, v kateri je bilo veliko moštva in ženstva, je s takim vihom se posula, da ni mogel ne en človek oditi. Ravno tako se je godilo tudi po miniških hišah. Ravno tisto uro pa je tudi toliko vode prišlo po ulicah, da je bilo viditi, kakor da bi bila prav velika reka zemljo po verhu pokrila. Ravno tisti čas se je pa tudi ogenj užgal v posutih hišah, in je pokončal vse blago, ki je bilo po hišah. Neko stran na Koroškem, ki je obsegala kaci 20 vasi in gradov, in je ležala poleg visokega hriba, je, ko se je gora odvalila, tako posulo, da ni nič znati od vseh krajev. Tudi poglavitni del velike cerkve v Akvileji je potres do tal posul, in po mnogih krajih je zemlja pokazala ravno to znamenje. — Od imenovanega posipa cele gore pišejo koroški zgodovinarji, da je prelat Florimund v Podkloštru ravno pri oknu stal v svoji sobi, ko se je nagloma velik del gore Dobrača odveznil, in je 17 vasi, 9 cerkev in 3 gradove s stanovavci vred posul. Tisti kraj se še zdaj imenuje Podertje.

Ali je bilo ravno o tem potresu ali o drugem, ko je posulo stari Teržič, si ne upam naravnost razločiti. To-

*) Čast. gospod J. P. iz Tersta so nam te dni pisali, zakaj nam mesti „novi krajcar“ raje ne pišemo „sold“, kateri je starim ljudem še dobro znan? Na to odgovorimo, da je beseda „krajcar“ več med ljudstvom, kakor beseda „sold“, in da se radi v takih rečeh ravnamo po tem, kakor večina ljudstva govori. Tudi nam ne dopade pritiklina „novi“; al ta pritiklina bo jenjala, kadar bodo jenjali stari krajcarji in bode kraljeval edini (sedaj še novi) krajcar. Vred.